

Uunga siunnersuut: Immani avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut

(Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

(Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Matumuuna immani avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut, immani avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaannut 1994-imeersumut taartaasusaaq, saqqummiutissavara.

Kalaallit Nunaata 1994-1. januar imi nunamiit 3 sòmilit tikillugit immani avatangiisinik innarlitsaaliuinissamut akisussaaffik tiguaa. Tassalu inatsisissatut siunnersuut titarnermit aallaaviusumit uuttoorlugu 3 sòmilit tikillugit immani avatangiisinut maleruagassiinissamut tunngasuuvooq. Taakkununga kangerluit iterlaallu ilaatinneqarput.

Inatsimmi siunertat pingaernerit marluupput: Siullermik immani avatangiisinut inatsisivut nunani tamalaani pisussaaffinnut naapertuuttunngortinneqassapput. Tamatumani assersuutigalugu pineqarput OSPAR-imut isumaqatigiissut, umiarsuarnik igitsinissamut inerteqquteqarnermik imaqartoq aamma Londonimi isumaqatigiissut, atortussiat arrorsinnaasut kisiisa pinnagit tamanik eqqaanissamut inerteqquteqarnermik imaqartoq. Aappaattut maleruagassanik ullutsinnut naleqquttunik, maani nunatsinni avatangiisini pissutsinik, kiisalu immani avatangiisitta qanoq aqunneqarnissaannik kissaatitsinnik piumasaqaatitsinnillu aallaaveqartunik, pilersitsisoqassaaq.

Ullumikkut sineriapput sinerlugu sumiiffinni arlalinni umiarsuarnik qimaannakkanik, immani avatangiisinut ulorianartorsiortitsisinnaasunik peqarpoq. Inatsisissatut siunnersuummi Namminersorlutik Oqartussat naggataatigut umiarsuarnik taamaattunik, piginnittup akiligaanik piiaanissamut periarfissaqartinneqarput.

Nunani tamalaani isumaqatigiissutinut arlalinnut naapertuuttumik inatsimmi maannakkut umiarsuarnik imartatsinnut eqqaanissamut tamakkiisumik inerteqquteqarneq atuutsinneqalissaaq. Tamatuma saniatigut eqqakkanik, uulianik, kuuffinnit imermik igitassamik minnerunngitsumillu imermik oqimaaluttamik eqqaanissamut maleruagassat sukannernerusut atuutsinneqalissapput.

Suliassaqarfinnut arlalinnut maleruagassanik sukumiinerusunik, Kalaallit Nunaata maannakkut siunissamilu nunani tamalaani immani avatangiisinut pisussaaffiunik naammassinnissinnaanissamik qulakkeerisunik, inatsisissatut siunnersuummi Naalakkersuisut aalajangersaanissamut piginnaatinneqarput. Tamanna assersuutigalugu nunani tamalaani isumaqatigiissutinut, suli atuutsinneqalinngitsunut, soorlu Polarkode-mut utaqqineqartumut aamma imeq oqimaalutaq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissummut – tamarmik IMO-meersunut (Nunani tamalaani imarsiornermi suliniaqatigiiffik) atatillugu naapertuuppoq.

Imartap akisussaaffeqarfiup iluani sanaartortoqarniartillugu avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuinissaq pillugu piumasaqaatitaqartunik maleruagassanik atuutsitsisoqalernissaa siunnersuutigineqarpoq. Siunnersuummi maleruagassat nunami avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuinermut maleruagassanut assingusuupput.

Naalackersuisut siunissami umiarsualivitsinnut talinnissamut inerteqquteqarsinnaalernissaat inatsisissatut siunnersuummi siunnerfigineqarpoq. Tassalu umiarsuit, soorlu inatsisitsinnik arlaleriarlutik unioqqutitsisimasut umiarsualivitsinnut talinnissaat inerteqqutigisinnaalissavarput.

Immani avatangiisinik mingutsitsinissaq pinngitsoortinniarlugu akiligassiissuteqarluni pineqaatissiinerit ersisaarutitut sunniuteqarnissaat pingaaruteqarpoq. Taamaattumik inatsisissatut siunnersuut akiligassiissuteqarluni pineqaatissiissutit annertussusissaannut ilitersuutit, akiligassiissuteqarluni pineqaatissiissutit ullumikkut annertussusaannik qaffaanissamik siunertaqarfusut, pillugit malittarisassanik nutaanik imaqarpoq.

Taamatut oqaaseqarlunga immani avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut Inatsisartuni kajumittumik suliasanngorlugu tunniuppara.

Taamatut oqaaseqarlunga oqallilluartoqarnissaanik kissaassivunga.